

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. OBECNÁ ČÁST

A. Důvod předložení

Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů

Definice problému

V současné době dochází ve světě i u nás k aktivnímu hledání a těžbě tzv. „břidlicového plynu“ či hořlavého plynu vznikajícím při podzemním spalování uhlí. Žádosti o průzkum ložisek těchto vyhrazených nerostných surovin, které stát obdržel v předchozích letech, způsobily velkou právní nejistotu občanů, kteří v daném území žijí. Rovněž odhalil nepřipravenost našeho právního řádu na možnosti jednoznačného a striktního rozhodnutí ve smyslu vyloučení těchto v našem geologickém podloží, velmi problematických technologií.

Tato novela si neklade za smysl zabránit dalšímu zkoumání, geologického podloží, jehož znalost je již dnes na velmi podrobné úrovni, která je ve světě ojedinělá. Cílem je pouze vyloučit použití technologií, které nezaručují jistotu vyloučení kontaminace podzemních vod či neřízené procesy spalování. V současné nemá státní správa v rukou jednoznačný nástroj pro vyloučení těchto technologií a občané se právem obávají chyb, které již nastaly, v souvislosti s rozhodovacím procesem v rámci správních rozhodnutí.

Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, dosud otázky zákazu rizových technologií ve vztahu k ochraně životního prostředí řešil pouze ve vztahu k ustanovení § 30 v ods. 2 a to ve smyslu zákazu používání kyanidového loužení při úpravě vytěžené rudy.

Identifikace dotčených subjektů

Dotčenými subjekty jsou stát jakožto výlučný vlastník nerostného bohatství, dále organizace ve smyslu § 5a horního zákona a konečně příslušné správní orgány, konkrétně obvodní báňské úřady a příslušné odbory výkonu státní správy Ministerstva životního prostředí.

Popis cílového stavu

Cílem navrhované právní normy je rozšíření definovaných technologií které nelze používat pro průzkum a těžbu zásob nekonvenčního zemního plynu.

Zhodnocení rizika

Bez přijetí navrženého zákona hrozí reálné riziko případných sporů mezi státem, těžaři, vlastníky pozemků, obecními samosprávami a dalším subjektům.

Náklady

Dopady na veřejné rozpočty uvedená novela může mít pouze pozitivní ve smyslu zjednodušení a tedy vyloučení případných sporů. Jedná se zpřesnění právní úpravy a jednoznačný nástroj pro zjednodušení vedení správních řízení.

B. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a judikaturou Ústavního soudu ČR.

C. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána a právními akty Evropské unie

Navrhovaná právní úprava se týká ryze vnitrostátních poměrů v České republice a neváže se ani k mezinárodním smlouvám, jimiž je Česká republika vázána, ani k právu Evropské unie. Na navrhovanou právní úpravu se nevztahuje ani judikatura Evropského soudního dvora.

D. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady a dopady na životní prostředí.

Návrh zákona se nedotýká rovnosti příležitostí a postavení mužů a žen, netýká se otázek diskriminace, nemá dopady na osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením ani na národnostní menšiny. Neočekávají se nepříznivé dopady na sociální sféru ani na ochranu životního prostředí.

Dopady na veřejné rozpočty nebudou, jedná se o potvrzení a zpřesnění existující právní úpravy a zavedené správní praxe. Korupční rizika zůstávají identická s dnešní situací a jsou s ohledem na rozsah a předmět návrhu minimální.

E. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná úprava žádným způsobem nezasahuje nad rámec stávající právní úpravy do ochrany soukromí a osobních údajů. Návrh respektuje požadavek na ochranu osobních údajů jak ze strany pověřených obecních úřadů, tak i prodejců při registraci prodeje vybraných prekurzorů výbušnin; ochrana soukromí osob tak navrženou úpravou není ohrožena.

F. Zhodnocení korupčních rizik

Návrh se dotýká výkonu činnosti orgánů státní správy, zpřesňuje podmínky pro rozhovací proces a jako takový tedy snižuje možnosti pro korupční jednání ve smyslu změnit posuzovací proces ve prospěch konkrétních osob.

Korupční rizika se zjednodušením a jednoznačným vyloučením rizikových technologií snižují.

V oblasti odpovědnosti jednotlivých účastníků a vnitřní kontroly navrhovaná novela navazuje na již účinnou právní úpravu a je v tomto směru zcela vyhovující. Právní úprava jako celek nevybočuje z rámce obvyklých principů podobných právních úprav a je plně v souladu s obecnými právními úpravami v tomto směru.

G. Ochrana životního prostředí

Navrhovaná úprava podstatným způsobem zvyšuje ochranu životního prostředí. Ochrana podzemních vod, ochrana přírody a krajiny je základním smyslem této úpravy. Jedná se transpozici veřejného zájmu vyjádřeného v minulosti společnými stanovisky starosů, obecních zastupitelstev a lidí žijících v regionech dotčených v minulosti žádostmi o provedení průzkumu na výskyt břidlicového plynu a netěžitelných ložisek uhlí, resp. těžitelných pouze podzemním spalováním.

II. Zvláštní část

k Čl. I

Navržený nový odstavec 3 v § 30, má za cíl vyloučit technologii hydraulického štěpení hornin tzv. „frakování“ při průzkumu a dobývání nekonvenčního zemního plynu. Tedy plynu, který je vázán v horninách, které je nutné hydraulicky rozrušit a uvolnit tím v nich vázaný plyn. Jednoznačné vyloučení této technologie je v především v zájmu ochrany podzemních vod a jejich možné kontaminace.

Navržený nový odstavec 4 v § 30 má za cíl jednoznačně zakázat při průzkumu a dobývání nekonvenčního zemního plynu použití technologie podzemního zplynování uhlí. V ČR máme ložiska uhlí, která jsou v současnými konvenčními způsoby těžby netěžitelná. Většinou se jedná o ložiska ve velkých hloubkách, nad kterými jsou rozsáhlé zásoby podzemní vody. Jediná možnost jak tato ložiska v dnešní době využít je metoda podzemního zplynování uhlí, která sebou přináší v naší geologické struktuře velká rizika kontaminace podzemních vod.

Oba dva nově navržené odstavce tedy vylučují použití rizikových technologií u konkrétních nerostných surovin. Vzhledem k tomu, že současná surovinová politika nepočítá s využitím těchto surovin, resp. surovin, které je možné získat využitím těchto technologií, je navržen jejich zákaz. A to především s ohledem na ochranu našich podzemních zásob vody, k ochraně naší krajiny a obyvatel, kteří na dotčených územích žijí.

Zároveň tyto navržené ostavce nebrání do budoucna využití těchto surovin v případě, nových dobývacích technologií, které nebudou tak rizikové ve vztahu k životnímu prostředí a ochraně podzemních vod.

k Čl. II

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

V Praze dne 29. 5. 2014

Michal Kučera, v. r.

František Laudát, v. r.

Herbert Pavera, v. r.

Daniel Korte, v. r.

Jan Farský, v. r.

Marek Ženíšek, v. r.

Jaroslav Lobkowicz, v. r.

Jiří Koubek, v. r.

Helena Langšádlová, v. r.

Jitka Chalánková, v. r.

Gabriela Pecková, v. r.

Jiří Skalický, v. r.

Zdeněk Bezečný, v. r.